

Nr 93

Av herr **Senander m. fl.**, *angående vissa lättnader i kreditrestriktionerna för tryggande av kommunal upplåning.*

Kreditrestriktionerna har förorsakat många av landets kommuner allvarliga svårigheter. Nödvändiga arbeten, som strängt taget inte tålt uppskov, har måst skjutas på framtiden eller finansieras på andra vägar än den gängse lånevägen. På senare tid har finansiering med uttaxerade medel måst tillgripas i allt större utsträckning, vilket lett till betydande skattestegringar. I Göteborg, där praktiskt taget alla fonder tömts genom utlåning för att skaffa rörelsekapital till angelägna arbeten, tvingades stadsfullmäktige höja utdebiteringen med inte mindre än två kronor. Skatteregleringsfonden, som uppgick till 65 milj. kronor, hade behövt tagas i anspråk för att hålla skatten nere, men detta var praktiskt utan betydelse, enär fondens medel redan utnyttjats genom utlåning. Liknande är situationen i Stockholm.

Förhållandena är så oeffterättliga i detta hänseende, att en ändring snabbt måste komma till stånd. Inte minst är detta nu betingat av arbetsmarknadsskäl. Arbetslösheten stiger och påfordrar en ökning av sysselsättningsmöjligheterna på det kommunala området. Särskilt de större kommunerna får allt större kännning med arbetslöshetens problem. De har stora investeringsbehov för oundgängligen nödvändiga anläggningar och arbeten, vilka emellertid inte kan tillfredsställas utan kapitalanskaffning lånevägen. Bliir kreditmarknaden fri för kommunerna kan de bjuda goda arbetsmöjligheter, kanske särskilt för byggnadsarbetare, som nu i icke obetydlig omfattning är arbetslösa.

Regeringen har beviljat kommunerna rätt att upptaga lån för investeringsändamål till ansenliga belopp. Men det är betecknande för det orimliga läget, att dessa tillstånd hittills i stor utsträckning visat sig värdelösa. På grund av de av regeringen föreskrivna restriktionerna har kreditinstitutionerna nämligen icke beviljat kommunerna de lån, till vilka regeringen gett tillstånd. Detta orimliga förhållande kan belysas med ett par exempel.

Stockholms stad har av regeringen intill senaste årsskiftet beviljats lånetillstånd till ett sammanlagt belopp av 650 miljoner kronor, som icke kunnat utnyttjas på grund av kreditrestriktionerna. Behovet av krediter stiger självfallet för varje år.

Göteborgs stad har beslutat om arbeten och anläggningar för 347

miljoner kronor. Regeringen har medgivit lånetillstånd för 181 miljoner kronor. Dessa tillstånd är utnyttjade på grund av kreditrestriktionerna. Staden har, som tidigare nämnts, måst låna ur sina egna fonder ett sammanlagt belopp av inte mindre än 170 miljoner kronor, därav 65 miljoner ur skatteregleringsfonden.

Regeringen har genom att bevilja lån i realiteten godkänt det berättigade i låneanspråken. Men samtidigt har den genom sina instruktioner till kreditinstitutionerna lagt hinder i vägen för ett utnyttjande av lånetillstånden. En naturlig ordning vore, att kommuner, som av regeringen beviljats lånetillstånd för det ena eller andra ändamålet, också i verkligheten garanterades lånemöjligheter.

Tidpunkten bör nu vara inne för en ändring till det bättre. En avmattning i konjunkturerna har inträtt. Arbetslösheten visar en ganska betydande stegring, ett faktum som även orsakar åtskilliga kommuner bekymmer för att bereda sysselsättning åt sina egna anställda. Det synes oss därför som om bibehållandet av kreditrestriktionerna, vilka motiverats av "överkonjunkturen", saknar hållbar grund, åtminstone då det gäller olika kommunala projekt, och därför bör ersättas med en generösare kreditgivning. Detta är en av vägarna för bevarandet av den fulla sysselsättningen, som nu hotas genom konjunkturavmattningen.

Med hänvisning till ovanstående hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala, att regeringen för tryggande av erforderlig kommunal upplåning bör genomföra sådana lättnader i kreditrestriktionerna att redan beviljade lånetillstånd kan utnyttjas samt att kommande ansökningar om lånetillstånd för angelägna anläggningar och arbeten snabbt prövas och, där ansökningarna beviljas, åtgärder även vidtages för att lånetillstånden skall kunna utnyttjas.

Stockholm i januari 1958

Knut Senander

Gustav Johansson

Helmer Holmberg